

KUSTBON

== Veckotidning för svenskarna i Estland. ==

Tredje årg. N° 29.	Prenumerationspris.	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddargatan 3, Reval	Annonspris. 50 penni pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 20 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	5 okt. 1920
	1 månad Mk. 3:— helt år " 36:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:50 helt år " 6:— I Finland: 1 månad Fmk. 1:— helt år " 12:—			

Vara farhagor.

I slutet av november stunda valen till den Estländska laggivande församlingen, riksförsamlingen, och alla partier rusta sig och försöka övertästa varandra. Valstriden är redan i full gång och man väljer icke på medel att nedgöra och klandra den andra och upphöja sig själv. Agitationen vill isynnerhet bygga på de godhjärtade medborgare, som icke ännu hunnit skapa sig eget omdöme och genomgå den politiska skola och utveckling, som fordras att fälla omdöme och vara självständig.

Även våra svenskar hava att genomgå en hård prövning, ty något estniskt parti, som har gott om pengar och agenter, skickar ut sina agitatorer att förvärva anhängare även i våra bygder.

Den enighet och sammanhållning, som varit rådande i våra bygder, har för länge sedan väckt avund och hat hos alla dessa, som önska den svenska stammens undergång och sådana ha vi, beklagligt nog, rätt många.

Dessa främmande agenter komma ofta som ulvar i fårakläder, låtsa vara våra vänner, lova skydda våra intressen o. s. v.

Den som skriver dessa rader har hört yttras: "Svenskarna äro nog icke ännu så bildade, att vi icke lyckas narra dem och splittra deras front,"

Skall den svenska fronten hålla? Skall den svenska befolkningen i Estland stå som en man vid de stundande valen? Står varje svensk man och kvinna på sin vakt? Svika vi, äro vi försvunna och våra rättigheter frampas under fötterna. Längre har vårt folk varit bundet i träldomens bojor och trälät under många främmande herrar. Nu när frihetens morgonrodnad synes vid horisonten hotas vi av nya slavbojor, bojor som de främmande agitatorerna vilja fjättra oss i. Vi äro övertygade därom att vårt svenska folk icke sviker sin fana och att vi nu igen, som tillföre, samlas kring Svenska Folkförbundets kandidater. Vårt syftemål är välbekant, vårt program tydligt.

Våra välkända svenska ledare, som så ofta gått i elden för våra intressen och på allt sätt befrämjat våra behov, hava att överlagga, gemensamt med folket besluta

och sedan gäller det att gå till urnorna och fullgöra sin plikt som en ärlig, pålitlig, svensk.

Svenska Estland.

Nargö skola.

Herr Erik Thomsson från Rickholtz, som deltagit i lärarekurserna i Uppsala, har av Nargö kommunalråd den 26 sept. valts till lärare vid Nargö folkskola.

Wichterpal.

Som bekant öppnades förra läsåret vid Wichterpals folkskola en parallellklass för svenska barn. Även i år meddelas svensk undervisning i Wichterpals blandspråkiga skola, men svenskarna därstädes ha lämnat in en ansökan att få öppna en egen svensk skola, vilket dock icke kunnat ske då antalet skolpliktiga barn utgör endast 18 — det fordras näml. 20 barn för att staten skall kunna öppna och underhålla en svensk skola. Wichterpalsborna ha dock icke fällt modet utan ämna nu uppvakta myndigheterna med en ny ansökan, däri de vilja bevisa att barnantalet utgör 20. Svenska skolan (ännu sålänge en avdelning vid den estniska) har också kommit såsom en räddande hand i sista stund. Många familjer, som äro av svensk härstamning, ha redan glömt sitt svenska modersmål. I följande byar talas dock i många hem ännu åtminstone delvis svenska: Kivra, Uglasgårdar, Alliklepp, Moosi, Braskby, Majssve och Keib. Bland svenska namn må anföras: Gränsko (granskog), Brännmossa, Brask Ri, Bertels, Vävars, Ugleback, Malms, Norrbacks samt familjerna: Lindgren, Söderman, Fagerström, Sjöström, Palmkron och Engblom.

Wichterpals skolfråga måste tas på allvar, ty alltför många ha redan under årtiondenas lopp gått förlorade för svenskheten.

Livsmedelsfrågan

gör mycket huvudbry för de jordlösa i de svenska bygderna, isynnerhet i Rickholz. För några dagar sedan uppvaktade två representanter från kommunen i fråga Livsmedelsministern och klagade sin nöd för honom. Ministern har lovat undersöka saken. Man ser med bävan på den stundande vintern. Skörden har icke varit så god på de

magra sandiga åkrarna i svenskbygderna, och säden brukar just icke i vanliga fall räcka till ens för jordbrukarne själva i några svenska kommuner. För Estland icke hjälp utifrån blir det en mycket svår vinter i år. — Potatisskörden tycks dock ha varit god. Från Kärrslätt och Saxby på Ormsö meddelas det, att den varit synnerligen god.

Lokala meddelanden.

Lärarnes grundlöner höjas i Harriens krets.

Harriens kretsrad beslöt den 30 sept. höja lärarnes grundlöner med 100%.

Lån för uppköp av livsmedel beviljas genom regeringen av estniska banken: för Wiicks kretsstyrelse 1½ million mark och för Järvens kretsstyrelse lika mycket.

Fem brottslingas rymda ur Hapsals fängelse.

Natten mot den 30 sep. rymde ur fängelset i Hapsal genom en underjordisk gång under muren fem stora brottslingar: hästtjuvar och vägrövare, näml. Priidu Sadulsepp, Karl Tammer, Jaan Kalamees, Priidu Kiisweldt och Mihkel Wiljak.

Sverige och Finland.

Slutresultatet av de svenska valen.

STOCKHOLM, 29 sept. (F. N. B.) Slutresultatet av andrakammarvalen föreligga nu. Den nya kammaren kommer att bestå av 71 högermän, 47 frisinnade, 20 av bondeförbundet, 9 av riksförbundet, 76 socialdemokrater och 7 vänstersocialister. Detta innebär att högern vunnit 12 platser, bondeförbundet 11 och riksförbundet 6, medan de frisinnade förlorat 15 mandat, socialdemokraterna 10 och vänstersocialisterna 4. Detta enligt Dagens Nyheter. Stockholms Dagblad beräknar högerplatserna till 72 med 15 vinster, de liberala med 40 platser och 16 förluster, bondeförbundet med 19 platser och 10 vinster samt riksförbundet med 9 mandat och 4 vinster. — N. P. C.

Fredsproblemet nämare sin lösning.

Flera viktiga frågor äro ännu oavgjorda.

Fredsunderhandlingarna i Dorpat ha enligt H. S. under de senaste dagarna fortskridit mycket långsamt. Oavgjorda äro ännu sådana segslitna frågor som Hoglands neutralisering, finländarnas rätt att hålla vissa befästningar i Petjenga, bestämmandet av nordgränsen för området Petjenga och hela frågan om handelsavtal samt transito och annan trafik. Däremot har man kommit till enighet rörande sättet för uppnåendet av gränsen för Petjenga och de villkor, på vilka ortsbefolkningen där får bestämma om sitt framtida undersåtskap.

Utlandet.

Kampen mot bolsjevikerna.

Polackerna tyckas sköta sin sak bra. Vapnen tala alltjämt på den polska fronten, och de flesta budskap förmåla om motgångar för bolsjevikerna. Nu i dagarna ha de polska trupperna tillintetgjort en hel armé samt en division för bolsjevikerna. Vid Lida ha nämligen polackerna tagit 12000 fångar och 50 kanoner.

Även talas det om stora och lysande segrar på Wrangels front. Staden Alexandrovsk är intagen och de röda slagna. Enligt ett meddelande från London den 29 sept. utgjorde fångarnas antal 130.000, krigsbytet 59 kanoner och många pansartåg.

Under tiden pågå fredsunderhandlingarna i Riga mellan Polen och Ryssland. Underhandlingarna se visserligen någon gång hoppigivande ut, men de lova knappast att i en snar framtid leda till resultat.

Även fredsunderhandlingarna med Finland pågå alltjämt i Dorpat och som det synes med rätt god framgång. Man väntar att freden skall undertecknas snart. I Finland är man just ej så besjälad för freden nu, då man tror på bolsjevikväldets fall, men de ömsesidiga eftergifterna tyckas dock leda till resultat. Ännu den 24 sept. skriver Svenska Tidningen:

”Sluta vi nu fred, händer det lätt, att vi inom en icke alltför avlägsen framtid åter stå inför nödvändigheten att ingå ett nytt fredsslut, med en annan rysk regering, och detta låter sig säkerligen lättare göra, om vi icke dessförinnan ha på vårt samvete någon överenskommelse med bolsjevikerna.

Vi hoppas, att bolsjevikfreden icke kommer till stånd.”

Nya oroligheter i Irland.

Från London meddelas av den 28 sept. om sinnfeinarnas nya uppträdande. En hop

beväpnade män trängde in i Manrovs kasärn, varifrån krigsförnödenheter bössor och kulprutor bortfördes. I Gorkis har ett tyngmagasin förstörts genom en bomb, i Belfostis eldsvåda m. m. dylika meddelanden.

Engelsk-rysk enighet en möjlighet.

Enligt vad Reuter erfar från London den 29 sept, hoppas man att det emellan den britiska regeringen och Sovjetryssland skall kunna uppnås enighet i frågan om upptagande av handelsförbindelser.

Tyskland söker anknytning i Japan.

LONDON, 28 sept. (F. N. B.) Från Tokio meddelas den 27 dennes: Tysklands härvarande minister förklarade i sitt första offentliga yttrande i dag inför det ekonomiska förbundet, att Tyskland och Japan måste gå hand i hand på industriens och handelns väg. Efter ett smickrande omnämnande av den japanska handelns utveckling sökte ministern förringa betydelsen av den oro, som framkallats genom den rådande ekonomiska depressionen och tillade att tyskarna motsägo att få mottaga hjälp av Japan och hoppades att de band, som slitits genom kriget, skulle återknytas intimare än förr. Sitt yttrande slutade han med följande: Japan kan icke vänta att exportera mycket till Tyskland, men i stället kan ett utbyte av andliga krafter äga rum. — Reuter.

(Svenska Tidningen)

Ryssland och lösningen av Ålandsproblemet.

(Enligt Svenska Tidningen.)

LONDON, 28 sept.

”Daily Telegraph“ meddelar, att Nationernas förbundsråds förklaring, att intet slutligt avgörande i Ålandsöarna kunde träffas utan hänsyn till Ryssland, när detta befriats från bolsjevismens ok, har väckt stor uppmärksamhet i diplomatiska kretsar. Daily Telegraph pointerar speciellt det, att brittiska delegeraden Fisher framhävde betydelsen av ett eventuellt restaurerat Rysslands ståndpunkt i Ålandsfrågan.

K — n.

Polackerna hota nu Wilna.

PARIS, 28 sept. (F. N. B.) En kommuniké från Warschau meddelar, att polackerna tagit Grodno. Vilna är hotat av de polska trupperna. — Radio.

Polsk-rysk enighet om vapenstilleståndslinjen.

PARIS, 28 sept. (F. N. B.) Enligt meddelanden från Riga har nästan fullständig enighet uppnåtts mellan ploackerna och rysarna beträffande vapenstilleståndslinjen.

— Radio.

Insända brev.

Då det kommit till min kännedom, att en eller flera personer påstått, att mina små bitar och bidrag till Kustbon ”till stor del“ äro avskrivna, d. v. s. kopior av andra författares arbeten, vore jag tacksam om den eller de personer, som yttrat något dylikt, öppet och offentligt ville bevisa sina påståenden.

Varför jag dragit denna sak in i Kustbon — som bör vara främmande för all disharmoni — beror därpå, att jag från vissa håll fått bevis på, att mina små enkla bidrag till tidningen varit gynnade och omtyckta, och därför vill jag icke att Kustbons läsare och läsarrinnor skola tro att jag tröttnat att arbeta för Kustbon och för svenskhetens ideer, då mina alster, på grund av ovan berörda förhållanden, för framtiden kanske icke mera komma tillsynes i den lilla Estlands-svenska tidningens spalter.

Som slutord ville jag säga, att vad som drivit och inspirerat mig till mina små dikter och bitrag till Kustbon, har varit kärleken och intresset för svenskhetens sak och mitt mål har varit att jag med min penna möjligen kunde draga ett strå till stacken i arbetet ”för svenskhetens bevarande bland svenskarna i försakingringen.”

Om jag uppnått detta:

Så har jag nått mitt mål och fyllt mitt värv och lagt i offerkistan ankans skärv.

Reval i oktober 1920.

Erik P — n.

P. S. Vill icke förglömma att tacka den ärade insändaren från Nylands skärgård, i nr 27 av Kustbon, för hans hjärtliga och uppmuntrande rader. När jag känner mig tvivlande och modlös och icke ser några frukter av arbetet, vill jag minnas dessa rader och tänka, att kanske något av det man givet ur djupet av sitt hjärta ändå gått till en hjärta och verkar och groer i det tysta och fördolda.

D. S.

Meddelande

från Svenska partorskansliet i Reval för oktober månad 1920.

I St. Mikaelsskyrka svensk högmessa alla helgdagar utom söndagen den 24 okt.

I St. Rågö kapell högmessa med kattvardsgång söndagen den 24 okt.

Söndagsskolan börjar sönd. den 10 okt. kl. 1/2 12 Riddaregatan 3 och ledes av lärarinnan, fröken Thorvald.

Förelyste:

Johannes Elfvingren i St. Rågö och Elisabet Ringberg i Nuckö förs. den 26 sept.

Nuckö folkhög- och lantmannaskola

Birkas, börjar sitt första läsår måndagen den 1 nov. Unga män och kvinnor, som fyllt 16 år, få anmäla sig till elever: Nucköbor och Ormsöbor hos skollärare Johan Nymann, Nuckö, och i Reval och Harriens krets hos S. O. V. s. styrelse Sjömanshemmet Reval samt Svenska Folksekretariatet. Även äldre ungdomar äro välkomna! Utmärkta lärarekrafter! Ingen, som det kan, bör försumma tillfället!

Närmare upplysningar hos ovannämnda personer.

S. O. V. s styrelse.

Till följd av hushållsupplösning säljes i slutet av oktober

En arbetshäst

på Klockaregården, Wormsö.

Månden den 11 oktober kl. 5 e. m. börjar

syföreningen

sina möten i gamla skolan, Riddaregat 3.